

عنوان مقاله:

تحلیل انتقادی به رویکرد روشنفکران دینی در زمینه توسعه سیاسی (سروش و مجتهد شبستری)

محل انتشار:

فصلنامه جامعه شناسی سیاسی ایران، دوره 4، شماره 1 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

عبدالسلام مام عزیزی - گروه علوم سیاسی، دانشکده حقوق، الهیات و علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی تبریز، تبریز ایران

احسان شاکری خوئی - استادیار گروه علوم سیاسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

علیرضا اسمعیل زاد - استادیار گروه علوم سیاسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

خلاصه مقاله:

توسعه سیاسی را می توان مهمترین عرصه رقابت میان جریان های فکری سیاسی تلقی کرد و نمای بیرونی مبارزات سیاسی در تاریخ معاصر ایران را می توان با بررسی تاریخ توسعه خواهی ایرانیان مشاهده نمود. در دوره معاصر نیز، جریان های فکری سیاسی با تنوع نگاه خود به توسعه سیاسی، فضایی از تضاد و رقابت از یکسو و تعامل و تقابل از سوی دیگر آفریده اند. از جمله جریان هایی که به مساله توسعه سیاسی در ایران معاصر پرداخته، جریان روشنفکری دینی است. محمد مجتهد شبستری و عبدالکریم سروش را می توان از جمله مهمترین نمایندگان این جریان نام برد. گفتمان روشنفکری دینی سروش و شبستری، عناصری چون دین اقلی، حکومت دموکراتیک دینی، حقوق بشر، سکولاریسم و پلورالیسم را در بر می گیرد. در گفتمان سروش، پذیرش کثرت گرایی معرفت شناختی و نتیجه ی منطقی آن در تكثر اجتماعی، به پذیرش پلورالیسم سیاسی منتهی می شود. در گفتمان شبستری، انسان، موجودی محق تلقی می شود و محق بودن انسان در مقابل تکلیف گرایی و استیلای مابعدالطبیعه و دین بر همه زندگی او، فرار می گیرد. شبستری، پذیرش حقوق بشر غربی توسط مسلمانان را توصیه می کند که پیش شرط پذیرفتن آن، ایجاد نظام دموکراتیک است؛ چرا که به نظر او در نظام دموکراتیک، نسبت به نظام اقتدارگرا، حقوق راحت تر اجرا می شوند و همچنین آزادی های سیاسی و دینی بهتر رعایت می-شوند. در این مقاله با رویکرد تحلیلی انتقادی، نظریات سروش و مجتهد شبستری، فقدان عمق فلسفی و رویکرد ساختاری و جامع در مورد مدرنیته، توسعه و تمدن جدید غربی به بحث گذاشته شده است.

کلمات کلیدی:

روشنفکری دینی، توسعه سیاسی، گفتمان، دموکراسی، سروش، مجتهد شبستری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1368449>

